

Tatjani Kordiš v spomin (1944–2020)

Gregor Aljančič

Tatjana Kordiš s kužkom Čarom pred Virskim studencem. Foto: Gregor Aljančič.

Tatjana Kordiš je bila biologinja po izobrazbi in srcu, plodovita naravoslovna pedagoginja in publicistka. Poučevala je biologijo in kemijo ter učencem privzgajala ljubezen do narave, kot se je ob uri slovesa na Žalah izrazila Lea Klemen. Kasneje je bila urednica za naravoslovne učbenike pri Državni založbi Slovenije, tudi sama avtorica nekaj naravoslovnih učbenikov za osnovno šolo. Mnogim so v spominu ostale njene otroške knjižice (*Mlaka*, *Dvorišče*, *Travnik*, *Polje in Gore*), ki jih je v zbirki *Korak* izdajala pri Mladinski knjigi.

Po upokojitvi se je leta 1999 iz Ljubljane preselila na Vrh, zaselek vasi Vir pri Stični, kjer je po nenavadnem naključju postala sosedka slavne Kavčeve domačije, od koder so pred 195 leti poročali o domnevnem živorodnem porajanju človeške ribice. Ni pa bilo naključje, da se je Tatjana Kordiš v tej starožitni krajini med prazgodovinskimi Cvingarjem, stiškimi samostanom ter Scopolijevim in Zoisovim Virskim studencem zapisala tudi človeški ribici.

Globoko hvaležni smo ji za njeno dolgoletno zavzemanje za zakonsko in dejansko zaščito Virskega studenca in stiške človeške

ribice. V sodelovanju s Stanetom in Marjano Peterlin, Markom Aljančičem, Borisom Sketom, Borisom Bulogom ter Jano Vidic ji je uspelo Studenec vpisati med naravne vrednote državnega pomena ter ga kasneje vključiti tudi v mrežo merilnih mest za spremljanje kemijskega stanja podzemne vode pri Agenciji Republike Slovenije za okolje (ARSO). Neomajno, z njej lastno zavzetostjo nas je vsakič znova opominjala na pozabo ter brezbržnost do najpomembnejših naravnih spomenikov, ki niso le del naše narave, temveč tudi zrcalo naše kulture – od rabe dragocenih virov pitne vode do zgodovine naravoslovja v Sloveniji. Predvsem pa je Tatjana Kordiš opozarjala strokovno javnost na naraščajočo ogroženost ter spodbujala sodelovanje pri ukrepanju in nadaljnjem raziskovanju (glej *Ogroženost Virskega izvira – klasičnega najdišča človeške ribice, Natura Sloveniae*, 18 (1), 2016).

Posebej si je prizadevala, da bi na Virski studenec, kjer se je zgodba o človeški ribici pravzaprav začela, postali ponosni tudi do-

mačini in njihovi občinski možje – in ga, tako kot некоč, varovali tudi sami. Čeprav se je pri tem mnogokrat tudi osebno izpostavila, ji je z vztrajnim ozaveščanjem, poljudnim pisanjem in predavanji, zbiranjem informacij o pojavljanju človeške ribice ter organiziranjem različnih naravovarstvenih akcij vendarle uspelo človeško ribico vrniti v zavest domačinov in krajevne skupnosti – morda bo končno res postala njihova »najbolj znana krajanka«, kot se je Tatjana Kordiš simbolično izrazila v naslovu serije člankov v glasilu Občine Ivančna Gorica (2003–2004).

Za Tatjano Kordiš pa Virski studenec ni bil le simbol zgodovine raziskovanja človeške ribice, ampak tudi lakmus sedanjega doje-manja širše javnosti. V tem nikoli dokončanem prizadevanju nam je Tatjana s svojo predanostjo zapustila najlepšo dediščino – skrb za naravo, ki ni le črka na papirju, ampak živa zgodba, ki bi ji morali slediti širom po Sloveniji.

Senožeti, rovti – strme in pisane površine • Nove knjige

Jože Bavcon, Blanka Ravnjak, Nada Praprotnik:

Senožeti, rovti – strme in pisane površine

Igor Dakskobler

Knjiga z zgornjim naslovom – leta 2019 jo je izdal Botanični vrt Univerze v Ljubljani, njeni avtorji pa so Jože Bavcon, Blanka Ravnjak in Nada Praprotnik – zasluži našo pozornost, zato sem o njej napisal nekoliko daljše razmišljanje, v katerem povezujem lastna izkustva o travnikih in travniških združbah z njihovimi spoznanji.

Na naslovnici je kosec, ki kosi (seče) ne preveč strmo senožet. Predgovor je hvalnica se-

nožetim in njihovemu cvetju. Nič ji ne ugovarjam, soglašam. Nekeč smo po opravljenih terenskih vajah za študente gozdarstva v začetku junija sedeli pri pijači za mizo nekje na Dolenjskem, s pogledom na pisano senožet na nasprotnem bregu. Pokojni prof. Dušan Robič je rekel: »Poglejte, fantje, to je šele pravo veselje za botanika. A kaj, ko imamo mi tak čas vedno drugo delo.« Tudi kolegi na inštitutu so me v mojih mlajših letih hecali: »Popisovati gozdove je pravza-